

MÓZES MÁSODIK KÖNYVE I.

Mózes második könyve: Isten története

2Móz 1,1-7

„Ezek pedig Izráel fiainak nevei, a kik Jákóbbal Égyiptomba menének; kiki az ő házanépével méne: Rúben, Simeon, Lévi és Júda; Izsakhár, Zebulon és Benjámin; Dán és Naftali, Gád és Áser. Mindazok a lelkek pedig, a kik Jákób ágyékából származtak vala, hetvenen valának. József pedig Égyiptomban vala. És meghala József és minden ő atyjafia és az az egész nemzedék. Izráel fiai pedig szaporák valának, szaporodának és sokasodának és igen-igen elhatalmazának, úgy hogy megtelék velök az ország.” (2Móz 1,1-7)

Lekció: 2Pt 1,2-21

Fő üzenet

Mózes második könyvének bevezetéseként öt alapelvet szeretnék adni, amely alapján ezt a könyvet (és az egész Bibliát) tanulmányoznunk kell. Majd ezután a kezdő hét versben a gyülekezet figyelmét Istenre kívánom fordítani: Ő megtartja az ígérését, cselekszik és megment minket, még akkor is, amikor ezt nem érdemljük. Mert Ő hűsége, ígéreteket adó és azokat betartó Isten.

Mózes második könyve – mi jut eszetekbe róla? Talán a lapokon átütő félelem a zsidó anyák között, amint fiúgyermeküket próbálják megmenteni? Vagy talán azt látjátok, amint az idősödő pásztoember magával az Úrral találkozik egy csipkebokor lángjával. A fáraó eltorzult arca is eszetekbe juthat, amikor fájdalomtól megtörten mondja Mózesnek a szavakat: – Vidd ki ezt a népet a pusztában. Vagy ott a Sínai-hegy képe, amikor a hegy remeg, reng, ködbe, füstbe és lángba burkolózik a Mindenható Úr megjelenésétől, aki átadja választott népének szent törvényét. A nép minderre pedig egy aranyborjú állításával reagál, s a visszatérő Mózeset a táncoló és bálványozó nép képe fogadja.

Mindez csak pár kép Mózes második könyvének történetei közül. Ezek a történetek meseteriek, ha hallottuk őket, aligha felejthetjük. Ez a könyv írja le az Ószövetség csodáját, adja meg a zsidó nép identitását, a könyv üzenete áll számos Istent dicsőítő zsoltár középpontjában. Mózes második könyve a szabadításról beszél, Isten szabadításáról az egyiptomi fogásból.

1. Miért tanulmányozzuk a Kivonulást?

Szóval csodálatos Mózes második könyve, de van-e üzenete számunkra? Csak a zsidók számára íródott, vagy mi is nyerhetünk áldást belőle? Hogyan kell helyesen értelmeznünk – hogy megtaláljuk az Isten általi üzenetet, de ne is magyarázzunk bele többet abba, mint

a tényleges mondandó? Ezen a ponton siet segítségünkre Péter második levele, amelynek első fejezetét felolvastam nektek. Öt fontos alapelvet ad nekünk ez a szakasz a Biblia – így Mózes második könyvének – tanulmányozására.

Mert Isten szava. A Biblia nem emberi könyv csupán. A Biblia elsősorban *Isten szava*. „*Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei.*” – mondja az apostol. Tudjuk, hogy próféták voltak mindazok, akik Isten üzenetét közvetítették a nép felé. Vagyis a Biblia egésze Isten szava, minden egyes könyv Isten üzenetét adja át nekünk, így természetesen Mózes második könyve is.

Nem tudom, hogy a fraktál szó mond-e valamit az itt jelenlévők közül. A fraktál egy nagyon érdekes geometriai alakzat, amelyeknek egyik legfontosabb jellemzője az ön hasonlóság: a fraktálok kisebb részei hasonlítanak a nagy egészhez. Vagyis kinagyíthatjuk egy fraktáلالakzat kis részletét nagyon sokáig, és minden egyes nagyítás után az eredeti alkazattal megegyező képet kapunk.

A fraktálok nemcsak valamilyen bonyolult matematikai dolgok, amelyek legfeljebb elméleti emberek számára érdekesek. A fraktálok megtalálhatók ugyanis a természetben is. Mindannyian ismerünk ilyen alakzatokat. Gondoljunk például egy falevélre! Ha néztünk meg közelebbről falvelet, akkor biztos láttuk, hogy a levél fő erezte messziről is megfigyelhető. Azonban ha közelebbről megvizsgálod a levelet (akár nagyító alatt), akkor a levél kisebb erei meglepően hasonlítanak a főerezethez. Felnagyíthatod a falevél kisebb részletét, és nagyon hasonlót kapsz vissza, mint a nagy erezet. Más magukhoz hasonló alakzatokat is ismerünk, ilyenek például a villám mintázata, a hópelyhek alakja, a fák ágai vagy a hullámok fodrozódása. A közös bennük az, hogy kis részleteiben is hasonlítanak az egészhez.

De hadd mondjak egy még ismertebb fraktált nektek: Isten Igéje. A Biblia ugyanis egy különleges könyv, ha a 66 könyv egészét nézzük, egy jól meghatározható üzenetet adnak számunkra. A Biblia mindenekelőtt beszél Isten és az ember viszonyáról. Az embert úgy mutatja be, mint aki bűnben él, a bűn fogságában, amelyből szabadulni képtelen. Isten azonban kiszabadítja őt, emgváltja a bűn szolgaságából, és a maga uralma alá helyezi Jézus Krisztuson keresztül. Mondhatjuk úgy is, hogy Isten kapcsolatba, szövetségbe kerül az emberrel, amelyben ígéri, hogy hűséges Istene lesz, védi, oltalmazza és javát keresi, az embertől pedig azt várja, hogy legyen hálás Istennek a szabadításért, és hálából kövesse az Ő törvényét. Isten továbbá azt is ígéri nekünk, hogy szabadításunknak van egy örökkévaló aspektusa: Isten nem csupán erre a földre vált meg, hogy értelmes életet éljünk, hanem a jövőre, az örökkévalóságra nézve is. Ő megígér nekünk egy helyet, a mennyei Jeruzsálemet, ahol majd mindörökké Ővele lehetünk közösségben, Őt dicsőíthetjük és Benne gyönyörköhetünk.

Ami csodálatos, hogy ez az üzenet nemcsak a Biblia egészére igaz, hanem a Biblia részeiben is felfedezhető. A Biblia üzenete nem olyan, hogy Mózes könyvei beszélnek Istenről, Józsué az emberről, Pál a bűnről, János meg a szabadításról. A Biblia nem egy tematikusan rendezett könyv. Hanem sokkal inkább hasonlít egy fraktálhoz, ahol a fő üzenet a kisebb részekben is felismerhető. Ez határozottan igaz Mózes második könyvére, amely tanulmányozásának a mai alkalommal nekifogunk. A görög és latin Bibliában ennek a könyvnek a *Kivonulás* nevet adták (ezt a katolikus fordítás is átvette), és ez rávilágít a könyv egyik fő üzenetére: hogyan hozta ki Isten az Ő népét az egyiptomiak fogságából, a nyomorúság állapotából. De Mózes második könyve többről is szól: Isten nemcsak kihozza a zsidókat, hogy aztán éljenek maguk akarata szerint. Isten a saját népévé formálja őket. Szövetséget köt velük, Istenükké válik, törvényeket ad nekik, amelyeket követhetnek. De ez még nem minden. Isten ugyanis a kivonulással együtt egy *bevonulás* reménységét is adja a népének: kijelöli számukra az Ígéret földjét, ahová majd beviszi őket.

Ugye látjuk a hasonlóságot Mózes második könyve és a Biblia üzenete között? Meg kell ebből értenünk: Mózes második könyve nem Egyiptom és Izráel háborújáról szól. Nem is

a zsidók vagy Mózes a könyv hősei. Mózes második könyve – mint ahogy az egész Biblia – elsősorban Istenről szól. Isten és Krisztus az igazi hős. *Isten az*, aki megsokasítja a népet, *Ő az*, aki kijelenti magát nekik, *Ő az*, aki Mózesben szabadítót rendel, *Ő az*, aki csapásokkal sújtja az egyiptomiakat. *Ő az*, aki kihozza a népet és parancsolatot ad nekik. *Ő az*, aki a szent sátorban népe között lakozik. Mózes második könyve valójában Isten könyve. Róla akarunk és fogunk tanulni e könyv tanulmányozása során. Imádkozom azért, hogy mindezek által tudjuk majd Istent jobban szeretni és Őt buzgóbban szolgálni.

Ha tehát a Kivonulás könyve Isten hozzánk intézett szava, akkor ebből egy nagyon fontos dolog következik. Ebben a könyvben leírtak *igazak*, valóságosan megtörténtek mintegy 3500 évvel ezelőtt. Mózes második könyve történelem. Nagyon sokan vannak, akik tagadják ezt. Tényleg vérré változott a Nílus vize? Tényleg kettényílt a tenger a zsidók előtt? Tényleg Isten adta a Sínai-hegyen a Tízparancsolatot Mózesnek? – kérdezik sokan. S mintegy válaszként azt felelik: „Tudod, Mózes könyve egy nagyon szép történet. De szerintem az, hogy megtörtént, nem is igazán érdekes. Koncentráljunk a mondanivalóra, az a lényeg.”

Ez első hallásra talán pozitív hozzáállásnak tűnik, valójában azonban teljességgel értelmetlen. Nem elégedhetünk meg csupán azzal, hogy Mózes második könyve szép történet, ha az nem történelem. Ugyanis miért higgyük el az üzenetét, ha benne megírt dolgok koholmányok csupán? Hogyan higgyük el, hogy Istennek van hatalma megszabadítani ma is minket, ha nem volt kivonulás? Miért gondoljuk, hogy Isten bármit is tenni fog a mi életünkben, ha Mózes életében sem tett meg semmit abból, ami le van írva?

Ezt kell tehát meglátnunk, amikor a Biblia történelmi hitelességét tárgyaljuk. Ha elveszünk a Biblia megbízhatóságát, történelmi voltát, akkor az üzenete is összeomlik. Ha Jézus nem támadt fel a halálból, „*hiábavaló a ti hitetek*” – írja Pál. Ha nem volt tíz csapás, nem vált szét a tenger, akkor értelmetlen ezzel a könyvvel foglalkoznunk. A mi hozzáállásunk az tehát, hogy Mózes második könyvének eseményei valóságosan megtörténtek. Isten azért tud ma is valóságosan cselekedni, és életünket irányítani, mert Mózes idejében is megtette.

Mi vesz rá minket arra, hogy ezt higgyük? Hát el kell azt ismernünk, hogy az egyiptomi kivonulásról, a tíz csapásról és a fáraó seregének pusztulásáról nincs Biblián kívüli feljegyzés. Mégis, ez nem jelenti, hogy a leírt események ne történtek volna meg. A kivonulás eseményeiről való egyiptomi „hallgatás” ugyanis nagyon egyértelműen magyarázható az egyiptomi írásról alkotott felfogással. Az egyiptomiak számára az írás képes volt kontrollálni a mindenség erőit, amikor leírtak valamit az tényleg valósággá vált. Ezért van az, hogy olyan gyakran találunk oszlopkat egyiptomi győzedelmes hadjáratokról, viszont szinte egyáltalán nem a súlyos vereségekről. Az egyiptomi elme számára, ha a vereségeket nem rögzítették írásban, azt a feledésnek adták át, így azok Egyiptom jövőjét nem befolyásolták károsan. Hát akkor miért írták volna le a tíz csapást, az elsőszülöttek halálát vagy a fáraó seregének pusztulását?

Továbbá Mózes második könyvének történetiségét alátámasztja, hogy pontosan beleillik mindabba, amit az ókori történelemről tudunk. A Kr. előtti 15. és 13. században is találunk feljegyzéseket nagy építkezésekről, amelyek összhangban lehetnek a 2Móz 1. fejezetének beszámolójával. Továbbá mindkét időszakban tudomásunk van arról, hogy az egyiptomi hatalom meggyengült, amibe könnyen beleilleszthetjük a zsidók kivonulását. Egyiptomi feljegyzések tanúskodnak arról, hogy a Kr. e. 13. században a zsidók már ott éltek Izráel földjén (II. Ramszesz Mernhetapi sztéléje). Továbbá az egész könyv egy következetesen Kánaánon kívüli nézőpontból van írva: sok egyiptomi szót használ, az egyiptomi ill. olyan növényekről és állatokról ír, amelyek őshonosak Egyiptomban és a Sínai félszigeten, de nem Palesztinában. Hasonlóan részletes leírást találunk Egyiptom és a Sínai-félsziget földrajzáról, de Palesztináról már sokkal kevésbé. Összefoglalva mondhatnánk azt is, hogy ha Mózes második könyve koholmány, akkor tökéletes koholmány, hiszen minden beleillik a történelmi földrajzi környezetbe, amelybe íródott. De ha minden, amit ír hihető, akkor miért tartanánk

koholmánynak, miért nem fogadjuk el igaznak?

Mózes második könyvének eseményeit tehát történelemnek tekinthetjük, de felmerül a kérdés, hogy mikor történtek meg mindezek? A tudósok általában két időpontot szoktak meghatározni a Kr. e. 15 vagy 13. századot. Bár felhozhatók érvek mindkettő mellett, a Szentírás alapján úgy látom, hogy a *korábbi*, azaz a Kr. előtt 1500 évvel történt kivonulás a tarthatóbb. Erre az 1Kir 6,1 szolgál bizonyítékkal.

„És megépítették az Úrnak háza az Izráel fiainak Égyiptom földéből való kijövetele után a négyszáznyolcvanadik esztendőben, Salamon Izráel felett való uralkodásának negyedik esztendejében, a Zif hónapban, mely a második hónap.”

Salamon király templomának építését elég nagy biztonsággal be lehet tájolni, ez Kr. e. 966-ra tehető. Ebből 480 évet kivonva a kivonulás időpontjára Kr. e. 1445-öt (vagy akörüli évet) kapunk. Ez tehát a 2Mózes történelembe helyezésének egyik fő sarokpontja.

Mert ez vezet minket. A Biblia vezetésre adatott. Nézzétek meg, mit ír Péter!

„Mert nem mesterkélte meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és eljövételét; hanem mint a kik szemlélői voltunk az Ő nagyságának. Mert a mikor az Atya Istentől azt a tisztességet és dicsőséget nyerte, hogy hozzá a felséges dicsőség ilyen szózata jutott: Ez az én szeretett Fiam, a kiben én gyönyörködöm: Ezt az égől jövő szöveget mi hallottuk, együtt lévén vele a szent hegyen.” (2Pt 1,16-18)

Péter ezen a ponton felidézi a megdicsőülés hegyén átélt tapasztalatát. Krisztust és az evangéliumot nem Péter vagy a többi apostol találta ki, ezt Péter a saját szemeivel tapasztalta, amikor Krisztus dicsőségesen elváltozott a hegyen és az Atya Isten hangja dicsőségesen és kétségbevonhatatlanul igazolta Krisztust. Ám mégis Péter azt írja:

„És igen biztos nálunk a prófétai beszéd is, amelyre jól teszitek, ha figyelmeztetek.” (2Pt 1,19)

Mai nyelvünkkel nem igazán értjük azt az erős fordulatot, amit itt a Szentírás használ. Valahogy így kellene fordítani: *„És van nekünk valami biztosabb, a prófétai beszéd, amelyre jól teszitek, ha figyelmeztetek.”* Péter ennek a csodálatos tapasztalatnak a birtokában is azt mondja: inkább a prófétai beszédre figyeljete! A tapasztalatok csodálatosak lehetnek, de nem képesek vezetni minket. A prófétai beszéd, Isten beszéde az, ami világos és biztos. Isten nem tapasztalatok, álmok, helyzetek, érzések által vezet minket, mert ezek szubjektívek. Hanem Ő a Bibliát választotta ki arra, hogy életünk kísérője legyen.

Ezért fontos tanulmányozni a prófétai beszédet, ezért tanulmányozzuk most Mózes második könyvét. Mert mag vagyok győződve arról, hogy Isten a teljes Biblia, az Ó- és Újszövetség által is vezet minket. Akkor is, ha Mózes második könyvében leírtak ma már nem minden részletükben érvényesek ránk. Az ott lévő alapelveket azonban kikutathatjuk, sőt ki is kell kutatnunk, hogy megértsük Isten akaratát életünkre nézve.

Mert Krisztust ismerteti meg velünk. Ugorjunk Péter levelének elejére! A 3. versben Péter ezt írja:

„Az Ő [Krisztus] isteni ereje mindennel megajándékozott minket, ami az életre és a kegyességre való, Annak megismerése által, aki minket a saját dicsőségével és hatalmával elhívott.” (2Pt 1,3)

Pétert, az apostolokat, sőt minden keresztyént Krisztus hívta el az Isten szerinti életre. A keresztyén életben való előrehaladás pedig egyet jelent Krisztus jobb megismerésével. A kérdés csak az, hogy honnan ismerhethűj meg jobban Őt? Ha végigkövetjük a szakaszt, láni fogjuk, hogy a válasz: a prófétai szó, azaz a Biblia által.

A Biblia tehát Krisztusról tanít, Vele találkozhatunk Mózes második könyvének lapjain is. Sőt, a Kivonulás végső értelmezését csak Jézus Krisztusban kaphatja meg. Az Egyiptomból való kivonulásra úgy tekinthetünk, mint a zsidók evangéliumára, hiszen az ő szabadításukat írja le. Azonban ezzel még nincs vége a történetnek, a kivonulás ugyanis előképe egy sokkal nagyobb szabadításnak, a bűnből való megváltásunknak Jézus Krisztus által. Ezért mondja Júdás azt, hogy *Jézus* szabadította meg a népet Egyiptom földjéről (Júd 5). Az emmausi tanítványoknak Jézus Mózes könyveiből mutatott magára. Éppen ezért kereshetjük Jézus az Ószövetség lapjain, sőt éppen ezért kell a tanulmányozásunknak krisztusközpontúnak lenni, azaz azt keresni, hogy az adott rész miképpen mutat a Megváltóra.

Mert az életünket érinti. A prófétai szó továbbá azért adatott, hogy épüljünk belőle. Ahogy az előbb olvastuk: *mindennel megajándékozott minket, ami az életre és kegyességre való.* Vagyis Mózes második könyvének tanulmányozása *gyakorlati* kell legyen. Isten nem olyan üzenetet ad nekünk, ami minket nem érintő történetekkel van tele. Ha a prófétai szó Isten nekünk való üzenete, akkor ott gyakorlati dolgokat kell találjunk. És erre bizonyíték Pál apostol első korinthusi levele, ahol a következőket írja:

„Nem akarom pedig, hogy ne tudjátok, atyámfiai, hogy a mi atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan a tengeren mentek által; És mindnyájan Mózesre keresztkedtek meg a felhőben és a tengerben; És mindnyájan egy lelki eledelt ettek; És mindnyájan egy lelki italt ittak, mert ittak a lelki kősziklából, a mely követi vala őket, e kőszikla pedig Krisztus volt. De azoknak többségét nem kedvelé az Isten, mert elhullának a pusztában. Ezek pedig példáink lőnek, hogy mi ne kívánjunk gonosz dolgokat, amiképen azok kívántak.” (1Kor 10,1-6)

Mózes második könyvének egy konkrét üzenete az, hogy távoldartson minket a bűnös kívánságtól. Persze ettől majd sokkal többet fog mondani nekünk. Isten mondanivalójának megtalálását kíséreljük meg minden egyes alkalommal.

Mert emlékeztet. És végül Péternél megtaláljuk az ötödik célját a Biblia tanulmányozásának:

„Annakokáért nem mulasztom el, hogy mindenkor emlékeztesselek titeket ezekre, habár tudjátok ezeket, és erősek vagytok a jelenvaló igazságban. Méltónak vélem pedig, a míg ebben a sátorban vagyok, hogy emlékeztetés által ébresztgesselek titeket.” (2Pt 1,12-13)

Sok dolog, amit ebben a könyvben találni fogunk, nem lesz ismeretlen számunkra. Mégis, szükségünk van arra, hogy újra halljuk azokat. Szükségünk van keresztyénekként hallani arról, hogy Isten hűséges, nem hagyja el népét, hanem meghallgatja kiáltásukat. Szükséges hallanod arról, hogy Isten szabadítót készített számodra, aki kivezet a bűn rossz szolgaságából, és Isten jó szolgálatába helyez téged. Szükséges hallonod a Tízparancsolatról, hogy Isten felfedje szíved bűneit, megalázkodj előtte, megújítsd életedet, és az Ő parancsolatai szerint élj. Látnod kell újra Isten dicsőségét és szentségét, aki nem veszi könnyelműen az Ő parancsolatainak megtörését. Szükséged van, hogy hallj az istentiszteletről, mint életed céljáról. Mózes második könyve emlékeztetni fog erre. Csupán késznek kell lenned arra, hogy tanulj.

2. Így kezdődik a Kivonulás

Ennyit a könyv bevezetéseként. Fordítsuk most figyelmünket most a kezdő szakaszra. Egyik magyar fordításból sem derül ki, hogy Mózes második könyve egy „és” szócskával kezdődik. Ez megteremti a kapcsolatot az előtte lévő írással, Mózes első könyvével, és azt mutatja, hogy itt nem egy történet kezdetéről olvasunk. *„Ezek pedig Izráel fiainak nevei. . .”* – de kicsodák Izráel és fiai? Jákób történetéről az 1Móz 27-től kezdődően olvasunk. Jákób fiai közül József volt a kedvenc, amiért ő bátyjai irigységének és féltékenységének céltáblája lett. Indulataikat egyszer csak már nem tudták magukban tartani, és kitörésük arra vitte őket, hogy Józsefet rabszolgaként Egyiptomba eladják, apjuknak pedig testvérük vérrel bekenet ruháját vitték haza, azt hazudván neki, hogy meghalt. Ám Isten nem hagyta magára Józsefet, és 13 évnyi kemény lelki iskola után Egyiptom miniszterelnökévé tette. Majd hét-éves kemény éhínség következett, ami alatt Jákób és fiai arra Egyiptomba kényszerültek gabonáért. József és testvéreinek nagy találkozása itt következett be, és Isten gondviseléséből József kenyeret és földet juttatott apjának és testvéreinek.

Láthatjuk, József apja testvérei *nem voltak hithűsők*. Jákób csaló, aki apjának hazudva szerezte meg az elsőszülötti áldást. Fiai hozzá hasonlók: Rúben parázna, aki atyja ágyasával hált. Simeon és Lévi tömeggyilkosok, akik egy város minden lakosát legyilkolták. Júda parázna, aki saját menyével feküdt le. A 10 nagy testvér kegyetlen gyilkos volt, akik nem állottak volna megölni Józsefet féltékenységéből. *Nem voltak sokan*, mindössze hetvenen gyermekeikkel együtt. *Nem voltak hatalmasak*. József ugyan magas pozícióba emelkedett, de gyermekei nem örökölték ezt a pozíciót, és idegenként éltek egy távoli földön. *Nem voltak okosak* – különösen, ha Egyiptom bölcseihez hasonlítjuk őket, akik a világ egyik legcsodálatosabb kultúráját alkották meg. Izráel fiai egyszerű, közönséges emberek voltak, *semmire* nem lehettek büszkék. Mégis, Mózes második könyve velük kezdődik.

Izráel fiait csupán egy dolog tette különlegessé: az Istennel való viszonyuk. Jákób fiai Isten parancsára hagyták ott az Ígéret földjét, és mentek Egyiptomba. Nem voltak erősek, okosak vagy buzgók – Isten mégis az ő oldalukon állt. És micsoda Isten volt Ő! Istennek Izráel fiaival való története jóval korábban kezdődött, amikor Ábrámot kihívta Úr földjéről.

„Nagy nemzetté tészlek, és megáldalak téged, és felmagasztalom a te nevedet, és áldás lesz. És megáldom azokat, akik téged áldanak, és a ki téged átkoz, megátkozom azt: és megáldatnak te benned a föld minden nemzetségei. . . A te magodnak adom ezt a földet.”
(1Móz 12,1-3.7)

Isten Izráel fiaival volt, mert ígéretet tett Ábrámnak. Isten amikor ezeket mondta, jól tudta, hogy kiknek ígéri. Szeme előtt volt a csaló Jákób, a gyilkos testvérek, a parázna Júda, sőt az is, hogy Izráel 400 évig nyomorogni fog Egyiptom földjén.

„És monda az Úr Ábrámnak: Tudván tudjad, hogy a te magod jövevény lesz a földön, mely nem övé, és szolgálatra szorítják, és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. De azt a népet, melyet szolgálnak, szintén megítélem én, és annakutánna kijönnek nagy gazdagsággal.” (1Móz 15,13-14)

Isten mégis esküvel kötelezi el magát Ábrahámnak és fiainak. Mert Ő jóságos és hűséges, a szavát mindig megtartó Úr. Istennek nem számít az „alapanyag”, Ő képes a legrosszabb agyagból is csodálatos edényt kihozni. És éppen ezért vannak Izráel fiai Egyiptomban: hogy az ő tökéletlenségük Isten nagyságára mutasson rá. Éppen ezért minden csodáért, áldásért és kegyelmes cselekedetéért Istené a dicsőség. Erről szól Mózes második könyve.

Végül pedig láthatjuk, ahogyan Isten ígéretei kezdenek megvalósulni. *„Izráel fiai pedig szaporák valának, szaporodának és sokasodának és igen-igen elhatalmazának, úgy hogy megtelék velők az ország.”* (2Móz 1,7) Az Ábrahámnak adott négy ígéret (számbeli növekedés, neves

utódok és jövő, világméretű áldás és Isten által választott föld) közül az elsőnek a beteljesülését kezdik megtapasztalni a zsidók. Hiába volt ott a sok hűtlenség, gonoszság, irigység, paráznaság Ábrahám, Izsák, Jákób és gyermekei életében, Isten mégis elnéző volt bűneikkel szemben, sőt gonoszságukat még jóra is fordította.

Úgy gondolom, hogy gazdag tanulságokat vonhatunk le mindezekből magunk számára. *Először* is azt, hogy nézzünk magunkba, és lássuk meg az igazi valónkat. Lássuk meg, hogy nagyon is hasonlók vagyunk Jákób fiaihoz. Nem vagyunk hősök, se hithősök. Nem vagyunk jobban vagy igazabbak más embereknél. Szívünkben bűnös indulatok dolgoznak, és még ha nem is jutottunk el arra a pontra, hogy ezek kitörjenek belőlünk és katasztrófát okozzanak, az első lépést sokszor megtettük a szívünkben. Meg kell értened, hogy Isten előtt helyzeted annyira kiváltságos, mint ahogy a zsidóké volt Egyiptomban József halála után. Nincsenek jogaink Isten előtt, ahogy Egyiptomban sem volt kiváltságuk a zsidóknak. Bűnösök vagyunk, ha Isten nem könyörül rajtunk, helyzetünk reménytelen.

Másodszor viszont meg kell értened, nem az számít, hogy te milyen vagy, hanem az, hogy ott vagy-e Isten oldalán. Nem vagy különleges, nincsenek jogaid Isten előtt – de Isten oldalán vagy-e? Izráel fiai számára csupán ez jelentette a különbséget, mégis ez a különbség jelentett mindent! Isten oldalára nem azért kerülhetsz, mert különleges vagy. Hanem azért, mert Isten szövetséget kötött veled, és ígérettel kötelezte el magát melletted. Talán azt kérdezed, hogyan lehetséges mindez? Talán Isten hozzánk is ugyanúgy fog szólni, mint Ábrahámhoz? Nem, Isten hozzánk már máshogyan szólt. Az Ő ígéreteit Jézus Krisztusban ajánlotta fel nekünk. Jézus azt mondja nekünk is, mint Mártának: *„Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz én bennem, ha meghal is, él; És aki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt?”* Hiszed-e, hogy Isten minden erényed vagy jócselekedet nélkül választott ki téged? Hiszed-e, hogy látta előre a te bűneidet és bukásaidat, Ő mégis komolyan gondolja ezeket a szavakat? Hiszed-e, hogy Isten oldalára kerülhetsz Jézus Krisztus által? Vajon hol vagy te most, melyik oldalon? Isten oldalán, a Jézus Krisztussal való közösségben, vagy pedig még távol Jézustól? Most még választhatod Jézust. *„Aki hisz a Fiúban, örök élete van; aki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta.”* (Jn 3,36)

Harmadszor meg kell látnunk, hogy mi sem érdemeljük meg semmivel jobban a bűnből való szabadulást mint az Izraeliták. Isten mégis megment minket – *hogy az Ő dicsőségére legyünk.* Ez életünk célja, ezért kell komolyan vennünk az istentiszteletet, mert az az Isten, aki kihozott minket a sötétségből, illő, hogy megkapja az Őt megillető tiszteletet és dicséretet.

Negyedszer pedig ha Isten oldalán vagy, akkor áldásokat örökölsz. Nemcsak Izráel fiai voltak ígéretei, minden keresztyénnek vannak. Ezek közül némelyik már beteljesedett – így ha új szívet kaptunk az Úr Jézustól, akkor örökös békességünk van Istennek. Vannak olyanok, amelyek már elkezdtek beteljesedni – így ha keresztyén vagy, a bűn többé már nem uralkodik rajtad. Ez nem azt jelenti, hogy bűntelen vagy, hanem azt, hogy Jézus Krisztus Lelke által van erőd felvenni a harc *minden* kísértés és bűn ellen. Isten megígérte, hogy támogat e földi élet harcaiban, és nem vonja vissza szavát sose. De vannak olyan ígéreteink, amelyek még nem teljeselek be – Ábrahám leszármazottaihoz hasonlóan Isten nekünk is ígért egy csodálatos földet, a mennyei Jeruzsálemet. Ott aranyból vannak a falak, gyöngyökből a kapuk, és legfőképpen színről-színre láthatjuk majd Jézust és az Atyát. A legbensőségesebb közösségünk lesz Istennel, ott lehetünk a Bárány vacsoráján, Jézus neve a homlokunkon lesz. Ez az ígért még nem teljesült be – de már most a miénk. És minden nappal csak közeledünk a beteljesedéshez. Áldjuk hát ezért az Úr nevét! Ámen.